

Vewin-seminar Zoet water: op weg
naar een nationale zoetwaterstrategie

Belangen drinkwatersector meenemen in Deltabeslissingen

Het Deltaprogramma presenteert in 2014 voorstellen voor de Deltabeslissingen: de hoofdkeuzen voor de aanpak van waterveiligheid en zoetwatervoorziening in Nederland. De Deltabeslissingen geven richting aan de maatregelen die Nederland hiervoor op korte en op lange termijn inzet. Dit raakt uiteraard ook de drinkwatersector, reden voor Vewin om te participeren, met name bij de Deltabeslissing Zoetwater.

In droge perioden ontstaan nu al knelpunten in de zoetwatervoorziening; gelet op de voorspellingen over de gevolgen van de klimaatverandering zal dat alleen maar meer worden. De overheid kan niet in elke situatie voorzien in alle behoeften aan zoet water. Voor watergebruikers is het belangrijk te weten waar ze op kunnen rekenen. In de concept-Deltabeslissing Zoetwater wordt daarom voorgesteld voorzieningen-

niveaus vast te stellen. Het voorzieningenniveau is een instrument waarmee overheden – het rijk, de provincies en de waterschappen – hun taken, inspanningen en risico's rondom tekorten duidelijk maken. Ook worden hierbij afspraken gemaakt met sectoren, gedifferentieerd per regio en functie. De voorzieningenniveaus geven aan tot waar de verantwoordelijkheid van de overheid gaat en welke inspan-

ningen daarbij horen, onder gewone en extreem droge omstandigheden.

Drinkwater is één van de gebruiksfuncties binnen het Deltaprogramma Zoetwater en heeft ten opzichte van de overige functies een bijzondere positie. De overheid moet zorgen voor voldoende bronnen van de juiste kwaliteit. Veilig en schoon drinkwater is internationaal een mensenrecht en

als zodanig opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Nationaal is de Drinkwaterwet van kracht, waarin is vastgelegd dat de drinkwatervoorziening een publieke taak en een dwingende reden van groot openbaar belang is. Drinkwater behoort tot de eerste levensbehoeften en is van groot belang voor de volksgezondheid: een eventueel tekort leidt snel tot maatschappelijke ontwrichting.

Onlangs vond het jaarlijkse Vewin-seminar Zoet water plaats, waarin de actuele stand van zaken in dit dossier werd gepresenteerd.

Voorkeursstrategie en investeringsagenda

De voorbereidingen voor de Deltabeslissingen gaan hun laatste fase in: medio 2014 moeten er conceptbeslissingen geformuleerd zijn. Daartoe leveren alle deelprogramma's onder het overkoepelende Deltaprogramma een voorkeursstrategie aan. De voorkeursstrategie voor zoet water is inmiddels in beeld en bevat een aantal maatregelen op hoofdlijnen, met een bijbehorende investeringsagenda.

De voorkeursstrategie is gebaseerd op de doelen van het deelprogramma Zoetwater, zoals aandacht voor het bevorderen van een gezond en evenwichtig watersysteem. Vewin onderschrijft deze doelen, evenals het benoemen van de bescherming van cruciale functies zoals drinkwater en energie.

Het rijk heeft nog niet geheel in beeld welke onderdelen van de Zoetwaterstrategie het wil financieren uit het Deltafonds. Vewin vindt dat het rijk meer duidelijkheid moet geven over de verdeling van de bestedingen uit dit fonds: 'Hoeveel gaat naar veiligheid en hoeveel gaat daadwerkelijk naar zoet water?'

De volgende stap op weg naar de Deltabeslissingen is de economische analyse, waaruit moet blijken hoeveel de verschillende partijen – het rijk, de regio's en de gebruikers – financieel willen bijdragen aan de scenario's. Via een kosten-batenanalyse wordt bekeken of de maatregelen kansrijk zijn. De drinkwaterbedrijven hebben deze vraag meegenomen als huiswerk,

om te berekenen welke investeringen zij daadwerkelijk doen als bijdrage in de zoetwaterstrategie.

Kwaliteitsstrategie

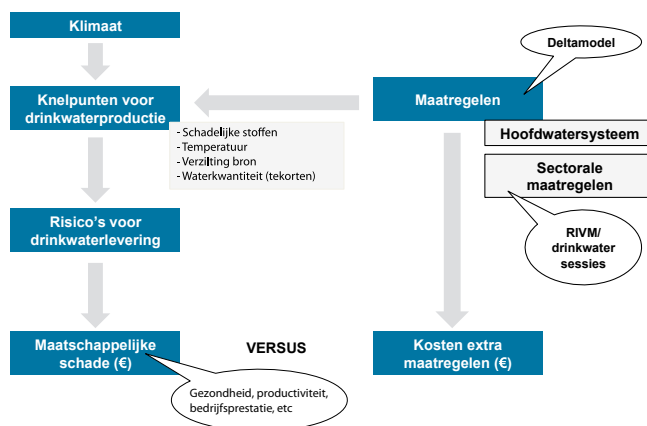
Bij waterschaarste gaat de kwaliteit van het 'overblijvende' water achteruit. Vewin presenteerde op het seminar een onderzoek van het RIVM naar de effecten van klimaatverandering op de innamepunten voor de drinkwatervoorziening in het hoofdwatersysteem, het oppervlaktewater dus.

Dit onderzoek laat het verband zien tussen waterkwaliteit en waterkwaliteit: het toont aan dat bij innamepunten verhoogde concentraties ongewenste stoffen optreden bij lage rivierafvoeren ten gevolge van droogte. Vewin dringt erop aan dat de samenhang in kwantiteit en kwaliteit wordt opgenomen in het Deltaprogramma Zoetwater. Het gaat dus niet alleen om verhoogde temperatuur en verzilting, maar ook om toename van bijvoorbeeld het percentage gewasbeschermingsmiddelen in het water.

Dit is belangrijk, omdat de drinkwaterbedrijven vanuit de eisen van de Europese Kaderrichtlijn Water de zuiveringsinspanning op den duur moeten verlagen, terwijl deze ontwikkelingen juist een steeds complexere – en duurder – zuivering noodzakelijk maken. Dit is ook in tegenspraak met het adagium 'de vervuiler betaalt', omdat de hogere kosten voor zuivering via het drinkwatertarief terecht komen bij de consument, in plaats van bij de vervuilers, zoals de landbouwsector en de producenten en gebruikers van bestrijdingsmiddelen.

Overige deelprogramma's

Ook in andere Deltabeslissingen komen onderwerpen aan bod die de belangen van de drinkwatersector raken. Zo heeft Vewin zich ervoor ingezet dat de waterwingebieden in de kuststreek worden benoemd in de Nationale Visie Kust van het Deltaprogramma Kust. Hier hebben de drinkwaterbedrijven zo'n 15.000 ha natuurgebied in beheer. Ook in het

De opzet van de economische analyse 'zoet water' voor de drinkwatersector, zoals gepresenteerd door Manfred Wienhoven (Ecorys) op het Vewin-seminar Zoet water.

Deltaprogramma Rivieren zijn bepalingen opgenomen om de vitale infrastructuur en waterwingebieden van de drinkwatervoorziening in het rivierengebied te beschermen tegen de gevolgen van maatregelen in het kader van de hoogwaterveiligheid. Met name dit laatste programma is regionaal georiënteerd, waardoor in de uitvoeringsfase de regionale lobby door de betrokken drinkwaterbedrijven zelf belangrijk is. Afstemming met het landelijke niveau, via de Vewin-stuurgroepen, blijft essentieel.

Landelijke lobby

Landelijk zet Vewin zich bij de Deltabeslissingen in op enkele overkoepelende punten, waarvan de centrale regie op de drinkwatervoorziening door het rijk de belangrijkste is. Decentralisatie is ongewenst, omdat het leidt tot diffusie en versnippering van taken en verantwoordelijkheden. Voor de drinkwatervoorziening is het belangrijk dat de verdringsreeks en de positie van drinkwater gehandhaafd blijven.

Tot slot vraagt Vewin om de bekostiging van zoet water daar te leggen, waar het hoort. Consumenten betalen voor drinkwater. De drinkwatersector draagt verantwoordelijkheid voor betaling van door haar veroorzaakte kosten en verwacht van derden hetzelfde. Fiscale instrumenten op de drinkwatervoorziening hebben geen effect op de omvang van de wateronttrekkingen en het watergebruik, en brengen ongewenste hoge kosten met zich mee.